

AKO Literatuurprijswinnaar **ERWIN MORTIER** schrijft onze minister van Cultuur

Waar blijft uw daadkrachtig beleid?

Geachte Mevrouw de Minister,

Ergisteren, in het gezegende Nederland, mijn tweede vaderland, bereikte me uw perscommuniqué naar aanleiding van de bekroning van mijn roman *Godenslaap* met de AKO Literatuurprijs. Ik dank u natuurlijk voor uw woorden van lof. De sculptuur die ik ontving zal ik inderdaad met enige trots op mijn schouwmanteltje neerporten, maar dat is natuurlijk maar versiersel. Een schrijver schrijft om de ziel van zijn lezers te vergroten. Ik hoop dus dat ook mijn boek bij u tot enige expansie mag leiden. Wie weet bezorgt het ook uw ministerschap van Cultuur enige bezieling.

Verder lees ik dat u de bekroning van mijn roman ook wenst te beschouwen als een, ik citeer, "opsteker voor de vele beginnende Vlaamse auteurs die op de drempel van een schrijverscarrière staan." Eerlijk gezegd Mevrouw, ik weet niet of we beginnende schrijvers dat wel moeten aandoen. Ons vaderland eert zijn schrijvers het liefst op een wijze die weinig inspanningen vereist, maar maakt ons, ook de vele uiterst getalenteerde auteurs die zelden of nooit een prijs winnen, vooral het leven zuur. Sterker, voor dit land bestaan wij zelfs niet eens. Geen enkel statuut erkent, begrijpt en waardeert de eigenheid van onze arbeid en de eigenheden van het creatieve proces. Deze staat lijkt er vooral uit op zo snel mogelijk te delen in wat onze boeken financieel gesproken opbrengen, zonder oog te hebben voor de vaak lange jaren die het kost om een boek als *Godenslaap* te schrijven. Dat maakt ons, zoals de ervaring van meerdere van mijn kunstbroers en -zussen me leert, al te vaak tot de prooidieren van een fiscaal systeem dat willekeur en soms schandelijke onrechtvaardigheden niet bepaald schuwt, een fiscaal systeem dat maar niet lijkt te willen begrijpen dat schrijvers niet eens in de eerste plaats uit zijn op geldelijke winst, maar op een arbeidssituatie die hen in staat stelt artistiek integer werk te creëren. En doet onze overheid dan toch iets, dan doet ze dat vaak zo knullig dat het bijna welbewuste sabotage lijkt. Een recente wet die althans een deel van de inkomsten van auteurs als roerende inkomsten beschouwt, met een iets voordeliger belastingtarief, ontbeert helaas de noodzakelijke uitvoeringsbesluiten. Normaliter zijn auteursrechtelijke inkomsten ook vrijgesteld van btw, maar de wetgever maakt een onrechtvaardig onderscheid tussen auteurs als natuurlijke personen en auteurs die hun inkomsten doorstorten naar een vennootschap of andere bedrijfsvorm. Dit leidt tot een willekeur in de behandeling van schrijvers die tot op vandaag blijft voortduren en dus tot een onrechtvaardigheid die de wetgever ook na relevante rechtspraak blijft negeren. Schrijver worden, dat doe je in dit land niet voor je plezier, en zelden ongestraft.

Begrijp me niet verkeerd, Mevrouw de Minister. Ik ben een atypische Belg. Ik betaal met overtuiging belastingen. Ik slaag er zelfs in dat met de glimlach te doen, en ik weet ook waarom. Dankzij de democratisering van ons onderwijs heb ik als eerste generatie in mijn familie aan de universiteit kunnen studeren. Zonder studiebeurzen was dat nooit gelukt. De verpleging en medische zorgen die mijn ongeneeslijke zieke moeder ontvingt, laat me dagelijks zien hoe belangrijk onze sociale zekerheid is en welk een hoog goed intermenselijke solidariteit voor ieders van ons blijft. Ik vind de naorlogse sociaal-democratie immens waardevol, en voor haar vitale taken draag ik met mijn volle instemming en zonder morren mijn deel van de rekening.

Maar mag ik dan aan diezelfde democratie, aan deze samenleving en aan u vragen dat zij de eigenheid van de arbeid van de schrijver erkent? Voor schrijvers is het een wrange ervaring te vernemen hoe voor andere cultureelsectoren, zoals de filmindustrie, vlotjes *tax shelters* worden ingericht, terwijl wijzelf niet eens een deel van de opbrengst van onze boeken kunnen investeren in de creatie van eigen, nieuw werk. U schijnt in dat verband ook totaal niet te beseffen hoeveel werkgelegenheid schrijvers door hun arbeid creëren: uitgever, drukkers, distributeurs, bibliotheken en heel veel andere groepen ver-

dienen aardig hun brood dankzij het bestaan en de inzet van mensen zoals ik. Onze positie versterken heeft ook een enorme positieve weerslag op tal van andere sectoren die van ver en nabij bij het boek betrokken zijn. Daar is al vaker op gewezen, maar van uw kant vernemen wij slechts stiltte.

Bovendien blijft dit land intussen al meerdere decennia weigeren een billijke leenvergoeding uit te keren wanneer het werk van schrijvers in bibliotheken wordt uitgeleend, iets waarvoor onze overheid al herhaaldelijk werd veroordeeld - zonder resultaat of zelfs maar een zweem van schaamte. Dit leidt bijvoorbeeld tot de situatie, die ik niet eens ironisch wil noemen, dat ik jaarlijks vanuit Nederland een niet onaardige leenrechtvergoeding ontvang, die ik braaf en plichtsgetrouw aangeef als inkomsten waarop ik in België, dat zelf weigert dit leenrecht in te voeren, niet onaardige belastingen betaal. Met mijn innige dank aan de Nederlandse bibliotheekbezoeker. Ik hoop mevrouw, dat u onze noorderburen ook eens bedankt voor hun bijdrage aan het welzijn van dit land.

Paladijnen op dieet

Ook wil ik er u op wijzen dat u net als uw voorganger het Vlaams Fonds voor de Letteren uiterst stiefmoederlijk blijft behandelen. Nochtans is dat Fonds de enige instantie die direct steun en stimulering aan auteurs verleent. Ik draag, anders dan u, het Fonds een warm hart toe (al spaar ik niet altijd mijn kritiek op haar werkwijzen). Ik ben namelijk volledig voor financiële steun aan schrijvers en dichters die het niet breed hebben maar die wel superieur werk creëren. Ook dat vind ik een vorm van solidariteit waar ik met plezier belastingen voor betaal. Het ideale beleid lijkt me er en dat eenzijdig en zo hoog mogelijke autonomie van onze schrijvers mogelijk maakt en in die gevallen waar dat niet lukt met subsidie bijspringt. Helaas is de afgelopen tien jaar het budget van het Fonds voor de Letteren amper gestegen, en u wil er nu verder de schaar inzetten. Eigenlijk moet u vooral eens flink gaan knippen in het veel te versnipperde lite-

raire middenveld, dat uw voorganger met veel te veel parallelle loketten heeft gepland, en waar veel te veel van zijn paladijnen een vette bestuursfunctie kregen. Ze hebben ook geld te veel. Dagboekjes uitdelen tijdens de boekenweek, schrijvers de trein opjagen om voor te lezen, postertjes, postkaartjes laten drukken, een websteking hier, een kermiskraampje daar, wat voor onzin is dat? Stel deze lieden op dieet en er komt meteen een mooi budget vrij waarmee het Fonds voor de Letteren naar behoren kan werken.

’ Ons vaderland eert zijn schrijvers het liefst op een wijze die weinig inspanningen vereist, maar maakt ons, ook de vele uiterst getalenteerde auteurs die zelden of nooit een prijs winnen, vooral het leven zuur. Sterker, voor dit land bestaan wij zelfs niet eens

Verder wil ik er u ook op wijzen dat mijn tweede vaderland Nederland over een aparte overheidsstichting beschikt, de Stichting Schrijvers School Samenleving, die auteurslezingen regelt en auteurs daar ook rechtvaardig voor vergoedt. Nogal wat Vlaamse schrijvers, ook ik, werken met die stichting samen - en betalen voor die inkomsten netjes belastingen in België. Nederland kent ook een heus Fonds voor de productie en vertaling van Nederlandse Letterkunde. Dat mijn werk in het Frans, Duits, Engels en het Spaans vertaald wordt, komt voor een overgroot deel door de inspanning die dat Nederlandse Fonds levert. Ik hoef u intussen waarschijnlijk niet te vertellen dat ook de inkomsten uit mijn vertaalde werk de kas spijzen van mijn vaderland, waar zo'n Fonds niet bestaat. Sterker, Vlaanderen heeft een tijd geleden de samenwerking met het Nederlandse productiefonds zo goed als opgeblazen. Ik wil u graag wat vordrukte bedankbriefjes bezorgen, Mevrouw de Minister, die u naar al die instellingen en hun personeel in Nederland kunt versturen. Ik leen u wel een postzegel of vijftig. Maar eigenlijk zou u zich vooral diep moeten schamen.

Tot slot vernem ik dat u tot op heden weigert in gesprek te treden met de Vlaamse Auteursvereniging, 'onze vakbond' zeg maar. Laat ik dus hier in deze brief de inzet van deze mensen prijzen en hun bedanken voor wat ze tot op heden al hebben bereikt. Dat u niet met hen rond de tafel wilt gaan zitten om de kwesties die ik hierboven heb vermeld met hen te bespreken, getuigt niet echt van democratische ingesteldheid. Ik hoop dat u daar spoedig verandering in brengt.

Al bij al, Mevrouw de Minister, weet ik dus niet of ik de talrijke jonge mensen die in dit land literaire ambities koesteren wel wil aanraden hier hun kunstenaarschap uit te bouwen. Tenzij zij bereid zijn met enige regelmaat als pisaal van pers en politiek te fungeren en met eenzelfde regelmaat holle loftuitingen en even holle beloftes te aanhoren, waar zelden of nooit iets substantieels van komt. Ik weet echter ook dat wie echt talent heeft niet anders kan dan dit in artistiek werk te uiten. Zo doe ik het, en zo doet iedereen dat die door de Muzen wordt gegrepen. Jonge mensen met talent hebben mijn voorbeeld niet echt nodig. Elk talent verdient een overheidsbeleid dat die talenten daadwerkelijk waardeert. Dat is uw taak, Mevrouw. Anders dan wij hoeft u niet van woorden te leven. Van u verwachten wij daden - en wij wachten al zolang.

*Met de meeste hoogachting,
Erwin Mortier*

Reageren? lezers@demorgen.be

LEZERSBRIEF

Rookverbod (1)

Elk argument dat wordt bovengehaald om een volledig en algemeen rookverbod in de horeca te verantwoorden is op vrij eenvoudige wijze te fileren tot onzin. En toch doen we het. We kunnen ons dan straks op de borst kloppen: de mens leeft langer dankzij ons verbod.

Al lang voor het schrift ontdekte de mens de geneugten van het roken van tabak. Het brengt geestelijke verlichting, nodigt uit tot bezinning en prikkel ontze genotsentra in de hersenen "We gaan dat verbieden", klinkt het nu niet meer alleen uit de hoek van de katholieken en rechtsregionalen, waarvan zulks misschien nog kan worden verwacht, maar ook bij groen en rood. "Dan leven we langer..." Zoiets is toch de arrogantie ten top? Gunst, waarom zou je nóg langer willen leven? We willen blijkbaar alsmaar meer regeltjes. Wat in een regeltje zit, daar moeten we immers niet langer mee omgaan. En terwijl het wetboek alsmaar dikker wordt geraken onze evangeniens alsmaar voller. Het gedrag van de moderne mens wordt zo "netjes" in beheersbare banen geleid. Hij mag opstaan van dan tot dan, moet dit en dat ontbijten, moet vervolgens zus en zo lang werken, en sterft best op die leeftijd en daaraan. In zijn vrije tijd mag hij dan zoveel en met mate. Het vrije westen verliest elke dag meer van zijn pluimen.

Naam en adres bekend bij de redactie

Rookverbod (2)

Walter Pauli slugt in zijn editoriaal over het rookverbod nagels met koppen. Zodra een deel van iemands handelen nadelig is voor de belangen van anderen, valt het onder jurisdictie van de maatschappij, en wordt het een punt van discussie over het algemeen belang. Maar voor dergelijke overwegingen is geen plaats zolang iemands gedrag behalve zichzelf niemand raakt, of niemand hoeft te raken wanneer zij dat zelf niet willen. Niemand is verplicht een café te betreden waar gerookt wordt. Dit zijn gevallen waarin men de volledige vrijheid moet hebben om te doen wat men wil en daarvan de gevolgen te ondergaan. Zoals Walter Pauli schreef, staat het niet-rokers bovendien volledig vrij om rookvrije cafés op te zoeken of te openen.

We zouden ons beter bezighouden met het vechten voor het behoud van fundamentele, individuele vrijheden. Het kwijtspelen van dat eerste is oneindig veel levensbedreigender. Mijn vrees is dat wanneer we tegen het huidige ritme doorgaan in de "rookkruiستochت", we binnekort ook zullen instemmen met een verhoging van de leeftijdsgrens voor het drinken van alcohol, met een gezondheidstaks op eten in McDonalds, en met het weren van obese mensen uit de gezondheidszorg.

De eerste die op het Europese continent een rookverbod op openbare plaatsen invoerde, was Adolf Hitler. Het eerste wat officieren en soldaten deden na Hitlers dood, was een sigaret opsteken. Het koesteren van slechte gewoonten, tegen allerlei adviezen en waarschuwingen in, is een wezenskenmerk van de vrijheid.

Dirk Geuens, Lier

Ben jij voorstander van rookvrije cafés?

JA 65%
NEE 35%

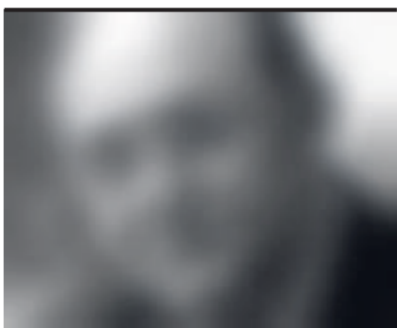
ROGER BLANPAIN trekt van leer tegen de massamoordenaar die 'sigaret' heet

Het is vijf voor twaalf voor het algemeen rookverbod in cafés

Eens te meer wordt moord en brand geschreeuwd nu een algemeen rookverbod in de horeca eraan komt. In koor wordt geroepen dat dit de 'doodsteek is voor de cafés'. Roger Blanpain smooit die bewering in de kiem.

Een rookverbod betekent niet het einde van de cafés, zoals buitenlandse voorbeelden aantonen. Heel wat mensen, die nu terecht cafés mijden, zijn de klanten van de toekomst. In de sector wordt vooral deidelijkheid gevraagd. Geen halfslachtige maatregelen. Een algemeen verbod stelt iedereen op dezelfde lijn. De rechters vorden het huidige onderscheid tussen zaken die minder of meer dan 30 procent van hun omzet uit eten halen terecht als discriminerend. Een algemeen rookverbod is dan ook aangewezen.

En zelfs indien bepaalde cafés hun deuren zouden moeten sluiten, doet dit niets af aan het fundamentele grondrecht van elke burger op gezondheid, dat niet voldoende kan worden onderlijnd. Ook voor de passieve rokers, zowel voor de niet-rokende werknemers als voor de klanten. Een recente Eurobarometer laat trouwens zien dat de populariteit van rookvrije maatregelen toeneemt: 84 procent van de Europeanen is voorstander van rookvrije kantoren en andere afgesloten werplekken, 77 procent is vóór rookvrije restaurants en 61 procent ondersteunt rookvrije cafés en bars. De Kaderovereenkomst voor de bestrijding van tabaksgebruik van de Wereldgezondheidsorganisatie (2003) is reeds voor 166 landen geratificeerd met inbegrip van de Europese Gemeenschap en 26 lidstaten,

ROGER BLANPAIN is hoogleraar Arbeidsrecht aan de KU Leuven en fervent antiroker.

waaronder België. Tabak vermoordt immers jaarlijks meer dan 5 miljoen mensen en is goed voor 9 procent van alle doden ter wereld.

Tabaksmafia

Die doden dienen door jongere rokers vervangen te worden. In deze is de rol van de tabaksmafia niet te onderschatten. In Nederland wordt het Britse Imperial Tobacco ervan beschuldigd jonge en creatieve mensen in te zetten om de verkoop van shag en sigaretten onder jongeren te vergroten. Het gaat blijkbaar om zestig vernieuwende modeontwerpers, muzikanten en reclamemakers. Ze zijn ouder dan 21 jaar en beloven in een contract geheimhouding over 'het bestaan, de aard en de inhoud' van de overeenkomst. In bepaalde Afrikaanse landen, zo konden we op tv zien, wordt aan kinderen, die een pakje sigaretten kopen, een uiterwerk gegeven. Want eens verslaafd, vooral als

jongere, blijft men een roker voor het verdere (verkorte) leven. Verslaafde rokers brengen geld op en daarover gaat het. Een schande.

In ons land zijn zeven op de tien jongeren tussen 15 en 25 jaar vóór een rookverbod op café. Uit een enquête bij bijna duizend Belgen blijkt dat bijna twee derde voor zo'n totaalverbod is. Waarop wachten we nog?

Het rookverbod in bars en cafés in ons land komt trouwens vrij laat. Een dergelijk verbod bestaat reeds in heel wat landen, zoals het Verenigd Koninkrijk,

Commissie vraagt nu aan alle lidstaten om, in uitvoering van artikel 8 van de Internationale Kaderovereenkomst, de wetgeving in te voeren "om de burgers volledig te beschermen tegen blootstelling in afgesloten openbare ruimten". Europees Commissaris voor Gezondheid, mevrouw Androulla Vassiliou, verklaarde: "Het is mijn vaste overtuiging dat elke Europeaan volledige bescherming tegen tabaksrook verdient. Wij worden hierin gesteund door de publieke opinie en wij werken samen met de lidstaten om dit doel te bereiken."

’ Roken is en blijft een dodelijk vergif. Gezondheid is het hoogste goed waarvoor ook de tabaksmafia zal moeten wijken. Dat bepaalde politieke partijen in ons land een rookverbod in bars en cafés niet steunen, tart alle verbeelding en doet de vraag rijzen of ook daar de tabaksindustrie geen hand in heeft

Frankrijk, Ierland, Italië, Zweden, ... Daarenboven werken heel wat mensen in bars en cafés en daarom alleen al zou er een rookverbod moeten gelden, want werknemers hebben recht op een gezonde werkplaats. De werkgever is trouwens, ook financieel, verantwoordelijk voor de gezondheidsschade aan zijn werknemers ten gevolge van passief roken. De Europese Commissie keurde daarom dit jaar een aanbeveling goed met een oproep voor een rookvrij Europa. Op dit ogenblik is er in tien EU-landen een algemene rookvrije wetgeving van kracht. De

Kortom, een rookverbod in bars en cafés is meer dan aangewezen. Ook en vooral voor de kinderen, die er hun ouders vergezellen.

Volgende uitdaging

Wij zijn daarmee nog niet aan het einde van het verhaal. Vooral de bescherming van kinderen verdient onze aandacht. Inderdaad, ongegeneerd roken thuis is vooral voor kinderen een levensgroot probleem. Recent nog haalde in Londen een kind van zes jaar de voorpagina's van

de kranten. Het kindje was medisch gescreend door de schoolarts en bleek zwartgerookte longen te hebben. De ouders waren kettingrokers.

Het is een feit dat zwangere vrouwen die roken hun baby's zware geestelijke en fysieke schade kunnen toebrengen. Hetzelfde voor ouders, of andere familieleden, die ongeneeerd voluit roken in de aanwezigheid van kinderen. Een studie van de Vrije Universiteit Brussel stelt dat "roken tijdens de zwangerschap de kans verhoogt op vroeggeboorte, doodgeboren kinderen, lager ontwikkelingsniveau bij geboorte, lager geboortegewicht (tot 200 gram minder) en groeiachterstand in latere ontwikkeling. Kinderen van rokende ouders lopen een verhoogd risico op bronchitis en ontsteking van de luchtwegen. Langdurige blootstelling aan omgevings tabaksrook kan de kans op longkanker doen toeneemen".

Meteen rijst de vraag hoe de kinderen te beschermen tegen verslaafde rokende ouders? Een afdoend antwoord op die vraag is de volgende uitdaging in het tabaksdebat. De ervaring leert immers dat preventieve maatregelen (zoals waarschuwing, doodsmeldingen op de pakjes e.a.) weinig of geen effect hebben. Wie neemt de handschoen op?

Ook roken in de wagen, aan het strand en in voetbalstadions wordt in vraag gesteld. Roken is en blijft een dodelijk vergif. Gezondheid is het hoogste goed waarvoor ook de tabaksmafia zal moeten wijken. Dat bepaalde politieke partijen in ons land een rookverbod in bars en cafés niet steunen, tart alle verbeelding en doet de vraag rijzen of ook daar de tabaksindustrie geen hand in heeft.

Let op met 'efficiëntiewinsten' bij De Lijn

Uitgerekend nu een inhaalbeweging aan de gang is om eigentijds streek- en stadsvervoer aan te bieden, legt de Vlaamse regering aan De Lijn op om 'efficiëntiewinsten' te realiseren. De Reizigersbond vraagt zich af of dit wel kan, en zo ja, tegen welke prijs.

JOHAN DE MOL plaatst samen met Marc Broeckeaert, Dirk Claes, Firms Criel, en Luc Desmedt namens de vzw Reizigersbond vraagtekens bij de beleidsnota van mobiliteitsminister Crevits.

Voor Peeters II is "efficiëntiewinst" newspeak voor "op korte termijn minder uitgeven", met als voorspelbaar gevolg een slechtere dienstverlening. Voor de Reizigersbond staat duurzame efficiëntiewinst gelijk met exploitatieverbetering. Duurzame efficiëntiewinsten zijn slechts haalbaar indien basisprincipes worden gerespecteerd én indien de diverse beleidsniveaus meewerken. De Reizigersbond plaatst alvast enkele vraagtekens bij de beleidsnota van Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken Hilde Crevits.

Een eerste principe is de "basis-mobiliteit". In elk woongebied in Vlaanderen wordt sinds 2001 decretaal een basisritenaanbod gewaarborgd. Elementaire rechtvaardigheid en toepassing van het gelijkheidsbeginsel vereisen om dit concrete "recht op vervoer vervoer" te handhaven indien Vlaanderen ambieert een performante topregio te worden. Respecteer de waarde van de aanbezetting; deze Vlaamse verwezenlijking kent neerges haar gelijke. Wat je hebt, moet je koesteren.

Een tweede principe is de constante verbetering van het historische gegroeide netwerk: het "netmanagement". Opschorting hier-

bestaande lijnen en regionale lijnnetwerken. De beleidsnota zwijgt hierover.

De Lijn moet haar netwerk blijven doorlichten en vraaggericht bijsturen. Punctuele besparingen mogen dit op efficiëntiewinst gerichte "netmanagement" niet blokkeren. De Lijn hoort drempels wel te nemen die de overstap van auto naar bus of tram bemoeilijken of beletten. De nieuwe reizigers die De Lijn wist aan te trekken, mogen niet worden afgestoten door kwaliteitsverlies. Integendeel, het kwaliteits van De Lijn kan veel efficiënter bij de potentiële klanten worden bekendgemaakt. Info op maat, individuele marketing en een dag en nacht bereikbare telefonische Lijninfo, dat zou pas efficiëntiewinst opleveren. De beleidsnota zwijgt hierover.

Flankerend verkeersbeleid

Nog altijd wordt geduld dat één enkele foutgeparkeerde auto de drukste lijnen - trams in Antwerpen en Gent - verlamt. Nog altijd, ondanks dure beloftes van de gemeentebesturen, die zelf ook wegbeheerder zijn. Nog altijd wordt elke week via de boordradio omgeroepen dat het verkeer in de stadscentra vast zit. Nog altijd worden de tram- en buschauffeurs via de boordradio verzocht niet langer de verkeersleiding van De Lijn op de roepen. "De politie is op de hoogte", luidt het. Duurzame efficiëntiewinst is slechts haalbaar door flankerend beleid, namelijk:

- Echte voorrang aan verkeerslichten
- Toekenning door de politie van

echte voorrang aan tram en bus in het verkeer.

- Schraping van alle hinderlijke parkeerplaatsen langs transporen en busroutes.
- Geloofwaardige handhaving van het rij-, stand- en parkeerverbod op busstroten, met grotere pak-kans en hogere boetes.
- Streng parkeerbeleid: geen uitbreiding van het aantal parkeerplaatsen in de binnensteden, marktconforme parkeertarieven en een kordaat wlegsleerbeleid.

Waarop wacht het Agentschap Wegen en Verkeer, onder verantwoordelijkheid van Vlaams minister Crevits, om absolute voorrang te geven aan tram en bus bij alle verkeerslichten? Versterk de ploeg die de verkeerslichtencycli regelt. Verhoog het budget voor de aanleg van tram- en busbanen en voor de markering van busstroten. Tijd voor verf en politieke moed. De beleidsnota kondigt een test aan met verkeerslichtenbeïnvloeding op de kusttramlijn: de enige waar-

’ De Lijn hoort drempels weg te nemen die de overstap van auto naar bus of tram bemoeilijken of beletten. De nieuwe reizigers van De Lijn mogen niet worden afgestoten door kwaliteitsverlies

De beleidsnota zwijgt over het (ingetrokken) *stand-still*-principe: een bevriazing van het aantal parkeerplaatsen om het verhoogde busaanbod slaagkansen te gunnen.

Op enkele recent aangelegde tram- en busbanen na, schieten tram en bus op de gewestwegen nauwelijks nog op. Elke minuut vermijdbaar oponthoud is efficiëntieverlies. "Efficiëntiewinst" betekent dat tram en bus wel vlot zouden kunnen opschieten. Daarenboven hebben de onvoorspelbare doorkomstijden een ontrendend effect. De beleidsnota decreteert: "Maatregelen om de doorstroming van het openbaar vervoer te verbeteren zijn omwille van de ruimtebeperking niet overal mogelijk".

op die al jaren efficiënt werkt... Waarom geen test op een Antwerpse tramlijn, waar de beïnvloeding al jaren niet efficiënt werkt?

In Antwerpen en Gent rijden nog tientallen te kleine, tot 50 jaar oude, ontegangelijke trammetjes. Het uitbaten van dit museumtrambedrijf op ware grootte staat hogere productiviteit - lees: "efficiëntiewinst" - in de weg. De vorige Vlaamse regering heette een "investeringsregering" en koos voor publiek-private samenwerking (PPS) als uitweg voor de structurele onderfinanciering van de investeringen van De Lijn. Durf die PPS-keuze van toen te herbekijken. Immers, door de vruchteloze zoektocht naar privépartners liep de

BRIEF VAN DE DAG

De vader van Robert Fisk

Ik ben een groot bewonderaar van het werk van Robert Fisk, maar wat hij zegt in zijn "Efnovemberlezing" (DM 12/11) stelt me teleur. Willen we iets begrijpen van de slachtpartij van de Eerste Wereldoorlog, dan moeten we terug naar de jaren die eraan vooraf gingen. En dat doet Geert Mak in *De etuw van mijn vaders schitterend*. Hij heeft het over een tijdperk van jeugdige overmoed, stelselmatige overbepanning en opgefokt patriotisme. Hij onderstreept dat de soldaten die in 1914 naar het front trokken in een jubelstemming waren. Kortom, de verdwazing regeerde.

De vraag is dan ook wat we hiermee kunnen aanvangen en wat we bijvoorbeeld moeten denken van de voortdurende verering voor de helden van de Eerste Wereldoorlog. De meest grettige bezoekers van de oorlogsgyskerkhoven in de Westhoek zijn zonder twiifel de Britten. En tegelijk stellen we vast dat de Engelsen als eerste klaar staan om deel te nemen aan een oorlog.

Naar mijn mening zitten we grondig fout met onze heldenverering. De ware helden zijn al diegenen die tot het laatste moment zich ingespannen hebben om dat slechts zeer voorkomen. Ik heb het dan

over intellectuelen en kunstenaars zoals Frederik van Eeden, Sigmund Freud en Jean Jaurès. Daarom zouden we twee dingen moeten doen. We zouden alle straatnaamborden die verwijzen naar de generals en maarschalken van de Eerste Wereldoorlog moeten verwijderen en vervangen door de namen van antimilitaristen.

Ten tweede zou er een monument mogen komen voor de Bekende Deserteur(s), liefst een deserteur van beide partijen. Alleen zo kunnen we een attitude bevorderen die de bevolking bijbrengt dat oorlog het uiterste middel is dat slechts zeer uitzonderlijk mag worden aan-

gewend. Het zou ons kunnen leiden tot een beninning over het voortbestaan van de Navo: heeft deze organisatie nog enige zin in een geglobaliseerd wereld waar de mensenrechten eventueel zouden moeten verdedigd worden door een interventiemacht van de VN, in naam van de mensheid en niet in naam van enkele machtige landen?

Het is aan intellectuelen als Robert Fisk om de leugens te ontmaskeren en ons zo te behoeden voor een eindeloos vervolgerhaal van destructieve verstandsverbijstering.

Staf De Wilde, De Haan

